Поглед споља

ЕВРОПА И РЕФЕРЕНДУМ У ЦРНОЈ ГОРИ

Смртно озбиљна смејурија

„Да, била је то смејурија, или фарса. Али не треба брзоплето закључивати: смисао даљег комадања српског етничког и геополитичког простора није локални него има паневропске димензије. Балкан је несумњиво лабораторија за оно што чека Европу. Једна делегација баскијских и каталонских сепаратиста учествовала је на карневалу ‚независности' у Подгорици. Принцип‚један етнос – једна држава' најбољи је начин, на нашем континенту, за уништење постојећих националних држава и спречавање стварања европског геополитичког блока који би у будућности био способан да се делотворно супротстави америчком присуству и хегемонији"

Пише: Ив Батај

Референдум одржан 21. маја у Црној Гори личи на праву смејурију. Ни десет дана после бројања листића још нису били потврђени званични резултати у Подгорици, што није спречило подржаваоце „независности" да прогласе своју победу одмах, буквално одмах,

по затварању биралишта.

У 21 сат, у не-де-љу, 21. ма-ја, Цен-тар за мо-ни-то-ринг (ЦЕ-МИ), пред-ста-вљен као „не-за-ви-сна гру-па за кон-тро-лу”,[1] на-ја-вио је по-бе-ду се-па-ра-ти-ста Ми-ла Ђу-ка-но-ви-ћа са 56,3 од-сто. Ра-ди се о об-ма-ни та-ко-зва-них „exit polls” ис-тра-жи-ва-ња са би-ра-ли-шта ко-ја омо-гу-ћа-ва-ју да се да-ју ре-зул-та-ти пре зва-нич-не из-бор-не ко-ми-си-је. Та-кве ре-зул-та-те су то-ком но-ћи бр-зо пре-не-ле аген-ци-је и но-ви-не. Не-ма ни по-тре-бе ре-ћи да та фор-му-ла олак-ша-ва све ма-ни-пу-ла-ци-је, као што смо не-дво-сми-сле-но ви-де-ли у Гру-зи-ји и Укра-ји-ни. Та-ко-зва-ни „exit polls” су аме-рич-ка при-ча и пред-ста-вља-ју као по-бед-ни-ка оно-га за ко-га же-ле да по-бе-ди. У овом ти-пу из-бо-ра ла-жна ко-му-ни-ка-ци-ја за-ме-њу-је ствар-ност. Од 56,3 од-сто у 22 са-та пре-шло се на 55,1 од-сто у по-ноћ, да би се за-вр-ши-ло са 55,5 од-сто, као „ко-нач-ним” ре-зул-та-том, иако је оста-ло да се пре-бро-ји још 20.000 гла-со-ва. На 670.000 ста-нов-ни-ка тих пар хи-ља-да гла-со-ва омо-гу-ћа-ва-ју да се ство-ри раз-ли-ка.

Чим су об-ја-вље-ни ла-жни ре-зул-та-ти, Алекс Ан-дер-сон, ди-рек-тор „Про-јек-та за Ко-со-во” Ме-ђу-на-род-не кри-зне гру-пе, из-ја-вио је да је „вр-ло за-до-во-љан”, исто као и Есто-нац Ар-нолд Ру-тел и Хр-ват Стје-пан Ме-сић.

У Цр-ној Го-ри су при-ја-те-љи Џор-џа Со-ро-ша „ру-ко-во-ди-ли” из-бо-ри-ма. Не тре-ба се чу-ди-ти жур-ном об-ја-вљи-ва-њу не-пот-пу-них и сум-њи-вих ре-зул-та-та, ко-ји су од-мах по-сла-ти у це-ли свет. Тре-ба под-ву-ћи да је од-го-вор-но ли-це за зва-нич-ну из-бор-ну ко-ми-си-ју, са ман-да-том Европ-ске уни-је, био Сло-вак Фран-ти-шек Лип-ка, ко-ји је по-знат по сво-јим сим-па-ти-ја-ма пре-ма „не-за-ви-сно-сти”. По-ве-ри-ти ту од-го-вор-ност ди-пло-ма-ти зе-мље ко-ја се пр-ва по-де-ли-ла на два де-ла по-сле со-вјет-ске им-пло-зи-је, ди-пло-ма-ти Че-хо-сло-вач-ке, већ до-ста го-во-ри о пра-вим ци-ље-ви-ма атлант-ске стру-је у Бри-се-лу.

На-рав-но, по-др-жа-ва-о-ци за-јед-ни-це су, пре-ко Пре-дра-га Бу-ла-то-ви-ћа, оспо-ра-ва-ли ре-зул-та-те, при-ја-вљу-ју-ћи број-не не-пра-вил-но-сти и на-во-ди-ли до-ка-зе и све-до-ке. Тре-ба за-па-зи-ти да сто-ти-не по-сма-тра-ча ОЕБС-а и Европ-ске уни-је ни-су „ни-шта чу-ли ни ви-де-ли”. ЕУ, ко-ја је, упр-кос не-ким про-те-сти-ма и озбиљ-ним за-мер-ка-ма, утвр-ди-ла ни-во по-бе-де на 55 од-сто, при-зна-ла је ре-зул-тат, без ко-мен-та-ра. Чи-ње-ни-ца је да су зе-мље Европ-ске уни-је по-де-ље-не по пи-та-њу ове „не-за-ви-сно-сти” ко-ја опа-сно повећава „ства-ра-ње др-жа-ва”, на шта је ука-за-но у Фран-цу-ској, и да ће то про-ду-жи-ти про-цес про-ши-ре-ња. Што се ти-че Сје-ди-ње-них Аме-рич-ких Др-жа-ва, ко-је ма-ни-пу-ли-шу „но-вом Евро-пом”, си-гур-но се ни-ко не-ће

жа-ли-ти што ће Евро-па има-ти но-ве не-во-ље.

Твр-ди-мо, ме-ђу-тим, да је овај цр-но-гор-ски ре-фе-рен-дум скан-дал. Пре све-га, за-то што је ре-жим Ми-ла Ђу-ка-но-ви-ћа за-бра-нио да гла-са 264.000 Цр-но-го-ра-ца ко-ји жи-ве у Ср-би-ји, а ро-ђе-ни су, има-ју др-жа-вљан-ство, ку-ће и по-ро-ди-це у Цр-ној Го-ри. За-тим, за-то што је омо-гу-ћио да гла-са пре-ко-о-ке-ан-ска ди-ја-спо-ра о ко-јој се до ре-фе-рен-ду-ма ма-ло шта зна-ло, а ко-ја је до-ле-те-ла у 160 ави-о-на из САД, Ка-на-де и Аустра-ли-је, што је ко-шта-ло пет ми-ли-о-на евра. И, нај-зад, за-то што су хи-ља-де по-је-ди-на-ца гла-са-ле ви-ше пу-та (днев-ник *Дан* је об-ја-вио слу-чај јед-не вред-не гра-ђан-ке ко-ја је гла-са-ла 50 пу-та).

Под-ву-ци-мо, ус-пут, уло-гу ал-бан-ске на-ци-о-нал-не ма-њи-не (око 7 од-сто)[2] ко-ја је као је-дан гла-са-ла за от-це-пље-ну Цр-ну Го-ру, али пре све-га про-тив Ср-би-је. По-ред мр-жње пре-ма Ср-би-ји, Ал-бан-ци су сра-чу-на-ли да ће им би-ти лак-ше, одво-је ли Цр-ну Го-ру од Ср-би-је, да одво-је Ко-со-во од те исте Ср-би-је. На-рав-но, уз ја-сан и не-скри-вен циљ да се јед-но-га да-на при-по-је Ал-ба-ни-ји. Ако оста-не у овом ста-ту-су псе-у-до-не-за-ви-сно-сти, Цр-на Го-ра ће бр-зо да уви-ди ка-кав ра-чун ће мо-ра-ти да пла-ти Ал-бан-ци-ма из Пла-ва и Ул-ци-ња, због лу-ка-ве по-др-шке и бр-зо ће се на-ћи у си-ту-а-ци-ји ма-ње ви-ше слич-ној оној у Ма-ке-до-ни-ји, ко-ја је по-де-ље-на на две ет-нич-ке те-ри-то-ри-је од ко-јих јед-на, она ал-бан-ска, те-жи је-ди-но ује-ди-ње-њу са Ве-ли-ком Ал-ба-ни-јом, по-што се Ко-со-во прет-ход-но от-ме Ср-би-ји и по-што то при-зна псе-у-до-ме-ђу-на-род-на за-јед-ни-ца.

МИ-КРО-ДР-ЖА-ВЕ СВУ-ДА, НЕ-ЗА-ВИ-СНОСТ НИГ-ДЕ

Ето, где смо до-спе-ли. Раз-би-ја-ње срп-ског про-сто-ра (ко-ме при-па-да Цр-на Го-ра) на-ста-вља се уз ду-го-го-ди-шњу ме-то-дич-ну ре-а-ли-за-ци-ју од стра-не САД и њи-хо-вих са-у-че-сни-ка у Европ-ској уни-ји, на ште-ту оп-штег ин-те-ре-са бал-кан-ских народа. Балкански на-ро-ди, при том, слу-же за ма-ни-пу-ла-ци-ју, за фрак-ци-о-ни-са-ње и но-ве об-ли-ке ко-ло-ни-за-ци-је на-зва-не „na-tion bu-il-ding”, ко-ја се у су-шти-ни сво-ди

на уни-шта-ва-ње по-сто-је-ћих на-ци-ја. И као што је мул-ти-ет-ни-штво, ко-јим се ки-те кр-ста-ши де-мо-кра-ти-је, сти-гло до ства-ра-ња мо-но-ет-нич-ких ми-кро-др-жа-ва, та-ко је и „дру-штво без гра-ни-ца" ко-је гу-ра-ју ра-зни Со-ро-ши и Ку-шне-ри по-сти-гло упра-во су-прот-ни ре-зул-тат: до-шло се до сме-шног и срам-ног умно-жа-ва-ња гра-ни-ца.

Од Ју-го-сла-ви-је до Ира-ка ства-ра се исти сце-на-рио „ху-ма-ни-тар-ног" или „пре-вен-тив-ног ра-та" за-сно-ва-ног на ла-жи-ма, ко-ји иза-зи-ва ха-ос и оча-ја-ње. Бал-кан је не-сум-њи-во ла-бо-ра-то-ри-ја за оно што че-ка Евро-пу. Јед-на де-ле-га-ци-ја ба-скиј-ских и ка-та-лон-ских се-па-ра-ти-ста уче-ство-ва-ла је на кар-не-ва-лу „не-за-ви-сно-сти" у Под-го-ри-ци.

Прин-цип је-дан ет-нос је јед-на др-жа-ва нај-бо-љи је на-чин, на на-шем кон-ти-нен-ту, за уни-што-ње по-сто-је-ћих на-ци-о-нал-них др-жа-ва и спре-ча-ва-ње ства-ра-ња европ-ског ге-о-по-ли-тич-ког бло-ка ко-ји би у бу-дућ-но-сти био спо-со-бан да ли-кви-ди-ра аме-рич-ко при-су-ство и да ба-ци је-дан кон-ти-нент на ва-гу кон-ти-не-на-та (да па-ра-фра-зи-ра-мо Мал-роа).

Рас-пар-ча-ва-ју-ћи Ју-го-сла-ви-ју САД су ста-ви-ле ша-пу (или је упра-во ста-вља-ју) на нај-ве-ћи део ва-жних вој-них ба-за из до-ба мар-ша-ла Ти-та, од ко-јих су не-ке би-ле аван-гард-не у сво-је до-ба по ква-ли-те-ту из-град-ње, а по-се-ду-ју аеро-дро-ме и со-фи-сти-ци-ра-не под-зем-не уре-ђа-је. То су Кри-во-лак и Охрид у Ма-ке-до-ни-ји, Би-хаћ у Кра-ји-ни, Сплит у Дал-ма-ци-ји, Ту-зла у Бо-сни, Лу-шти-ца и Го-лу-бов-ци у Цр-ној Го-ри. Ако се на то до-да ве-ли-ка ба-за „Бонд-стил"[3] на Ко-со-ву, мо-же се кон-ста-то-ва-ти да рас-пар-ча-ва-ње Ју-го-сла-ви-је иде у ко-рак са ус-по-ста-вља-њем ни-за вој-них ба-за ко-је обез-бе-ђу-ју по-ве-за-ност ста-рих аме-рич-ких ба-за у Ита-ли-ји и но-вих, не-дав-но осно-ва-них, ба-за у зе-мља-ма око Цр-ног мо-ра, као што су Ру-му-ни-ја и Бу-гар-ска.

Усто-ли-ча-ва-њем САД у те вој-не ба-зе и ши-ре-њем НА-ТО-а на ис-ток, уни-што-ње Ју-го-сла-ви-је и те-ри-то-ри-јал-но сма-ње-ње Ср-би-је до-би-ја-ју са-свим дру-га-чи-ји ге-о-по-ли-тич-ки зна-чај и омо-гу-ћа-ва-ју да се од-ба-ци из-го-вор ти-па „ху-ма-ни-тар-ни рат", „де-мо-кра-ти-ја" и „људ-ска пра-ва". Уз очи-глед-ну широку скалу агре-си-је и уз но-ву ко-ло-ни-за-ци-ју ко-ју смо има-ли и ко-ју има-мо. Пљач-ка бо-гат-ста-ва рас-ко-ма-да-не Ју-го-сла-ви-је и ис-ко-ри-шћа-ва-ње ње-не ква-ли-фи-ко-ва-не рад-не сна-ге по ни-ској це-ни чи-не зло-чин још те-жим.

Жа-ло-сни цр-но-гор-ски ре-фе-рен-дум, ко-ји би тре-ба-ло да омо-гу-ћи јед-ном швер-це-ру ци-га-ре-та-ма и из-дај-ни-ку сво-је зе-мље да по-ну-ди Бо-ку Ко-тор-ску аме-рич-ким бро-до-ви-ма, укла-па се у ту сли-ку. Срп-ско-ју-го-сло-вен-ско це-па-ње до пре-тва-ра-ња у прах пот-пу-но дис-ква-ли-фи-ку-је ру-ко-во-ди-о-це Европ-ске уни-је, ко-ји су при-ко-ли-ца Ва-шинг-то-на, иако пре-тен-ду-ју да го-во-ре у име на-шег кон-ти-нен-та. <

Аутор је углед-ни фран-цу-ски ге-о-по-ли-ти-колог

(Јул-август 2006)

НА-ПО-МЕ-НЕ

[1] Опе-ра-ци-је CE-MI, са-мо-зва-не „не-за-ви-сне гру-пе за кон-тро-лу” ко-ја је, као и CE-SID из Бе-о-гра-да, про-дукт Со-ро-ше-ве фон-да-ци-је, фи-нан-си-ра-ју се из по-зна-те ма-глу-шти-не „оранж ре-во-лу-ци-ја”, не-вла-ди-них ор-га-ни-за-ци-ја, „цен-та-ра за обу-ку... за из-бо-ре” у Гру-зи-ји и Укра-ји-ни. У срп-ско-цр-но-гор-ском се-па-ра-ти-зму тре-ба под-ву-ћи ди-рект-ну уме-ша-ност ам-ба-са-да стра-них зе-ма-ља,

као што су Ве-ли-ка Бри-та-ни-ја, Не-мач-ка, Хо-лан-ди-ја, Швед-ска и Фин-ска у Бе-о-гра-ду, и као што је кон-зу-лат САД у Под-го-ри-ци, ко-ји се већ ме-се-ци-ма по-на-шао као ам-ба-са-да... Ту тре-ба до-да-ти Цен-тар „Улоф Пал-ме" (Швед-ска), CI-DA (ка-над-ски екви-ва-лент USAID), COL-PI (Ма-ђар-ска) и европ-ску ко-ми-си-ју Оли-ја Ре-на. CE-MI је кон-крет-но ра-дио са In-ter-na-ti-o-nal Fo-un-da-tion for Elec-to-ral Systems (IFES) ко-ја се де-фи-ни-ше као мре-жа за „по-моћ у из-бор-ној ад-ми-ни-стра-ци-ји, прав-ној ана-ли-зи, на-род-ном мо-би-ли-са-њу, раз-во-ју НВО". IFES и ње-го-ва „тех-нич-ка по-моћ", са се-ди-штем у Ва-шинг-то-ну, под ру-ко-вод-ством Ви-ли-ја-ма Хи-бла (Vil-li-am J. Hyble), Ли-на Вej-ла (Lean J. We-il) и Ле-сли-ја Изра-е-ла (Le-sley Israël), за-ви-се фи-нан-сиј-ски од аме-рич-ког Стејт де-парт-мен-та, од Ме-ђу-а-ме-рич-ке бан-ке за раз-вој, од Фон-да-ци-је „Со-рош", од Bri-tish Co-un-cil, од AuSAID (аустра-лиј-ски екви-ва-лент за USAID) и од Ко-ми-си-је за из-бо-ре Пор-то-ри-ка. У ову се-це-си-ју су уме-ша-ни и Хел-син-шки од-бор за људ-ска пра-ва, Цен-тар за де-мо-кра-ти-ју и људ-ска пра-ва (CE-DEM), као и „Fre-e-dom Ho-u-se" бив-шег ди-рек-то-ра CIA-е Џем-са Во-сле-ја (Ja-mes Wo-sley). У сво-јим опе-ра-ци-ја-ма ме-ша-ња на Бал-ка-ну и уоп-ште у Евро-а-зи-ји, Аме-ри-кан-ци ужи-ва-ју бри-тан-ску по-др-шку, по-др-шку НВО и ди-пло-ма-та Се-вер-не Евро-пе. IFES се пред-ста-вља јав-но-сти као „ме-ђу-на-род-на но-про-фит ор-га-ни-за-ци-ја ко-ја по-ма-же из-град-њу де-мо-крат-ских дру-шта-ва".

[2] Ту тре-ба до-да-ти део му-сли-ман-ске ма-њи-не из цр-но-гор-ског де-ла Сан-џа-ка (7 од-сто) ко-ја је гла-са-ла про-тив Ср-би-је, као и хр-ват-ску ма-њи-ну из Бо-ке Ко-тор-ске (2 од-сто).

[3] Као и ба-зе у Ав-га-ни-ста-ну и Ира-ку, ба-зу „Бонд-стил" на Ко-со-ву из-гра-ди-ла је аме-рич-ка фир-ма „Hal-li-bur-ton", ко-ја има про-фит у свим аме-рич-ким ра-то-ви-ма.